

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-3576-3A0 of. 02.2023

02.02.2023

Dosar Nr. 1a-1860/21

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD – 2004

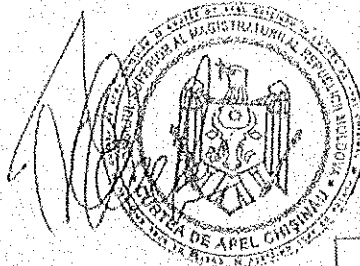
În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art. 110¹ alin. (1) Cod de procedură penală în sintagmele: „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală, în măsura în care, în condițiile art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală, ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani, a sintagmei „în condițiile art. 109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală, în măsură în care, la baza unei sentințe de condamnare ar putea fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), 23, 26 din Constituție.

Anexă:

1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 3 file;
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 12 file.
3. Copia încheierii Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2022, privind admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 6 file;
4. Copia Sentinței din 04 iunie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central
5. Copia cererii de apel declarat de către acuzatorul de stat Vladislav Guzic

Judecător al
Curții de Apel Chișinău

ex: Benderschi Maxim
tel: 0(22) 635 334

Igor Mănăscuță

09:20
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 059
" 07 " 02 2023

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorul sesizării
Ciobanu Vadim, avocat asociat BAA „Eurolex”, cu sediul în mun. Chișinău,
str. ... -mail: c ...

II – Obiectul sesizării
Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității sintagmei „*precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer*” din conținutul art. 110¹ alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova și sintagmei „*în condițiile art.109 și 110*” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care considerăm că contravin art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 110¹ alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova are următoarea redacție:

„**Articolul 110¹. Cazuri speciale de audiere a martorului minor**
(1) *Audierea martorului minor în vârstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art.109 alin.(5), se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui intervievator. Audierea minorului se va efectua în termene restrânse.*”

Articolul 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova are următoarea redacție:

„**Articolul 389. Sentința de condamnare**

[...]
(3) *Declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale pot fi puse la baza sentinței de condamnare numai în ansamblu cu alte probe suficiente de învinuire și cu condiția că, la urmărirea penală, a avut loc confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau că martorul a fost audiat în condițiile art.109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu acest martor în cadrul ședinței de judecată.*”

Sintagmele „*precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer*” din conținutul art. 110¹ alin. (1) și „*în condițiile art.109 și 110*” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, denotă lipsa unei clarități, acestea fiind lipsite de previzibilitate.

Astfel, formularea „*precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer*” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, permite o interpretare extensiv defavorabilă a acesteia, ori legiuitorul prin această sintagmă a oferit posibilitatea de a audiat martorii minori care au vârsta de pînă la 14 ani și pe alte categorii de infracțiuni, per a contrario acuzatorul de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, precum că în condițiile art. 110¹ Codul de procedură

penală al Republicii Moldova pot fi audiate și martorii minori care au vârsta mai mare de 14 ani, ceea ce contravine esenței acestei norme.

Iar, formularea „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, de asemenea permite o interpretare extensiv defavorabilă a acesteia, ori legiuitorul prin această sintagmă a stabilit expres care declarații pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, per a contrario acuzatorul de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, precum că la baza unei sentințe de condamnare pot fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ceea ce contravine esenței acestei norme.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

3.1. Prin sentința Judecătorei Hîncești, sediul Central din 04.06.2020, ..., a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. a) și b) și art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 18 (optsprezece) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

3.2. Sentința a fost contestată cu apel de către avocații inculpatului, iar la moment cauza se află spre examinare la Curtea de Apel Chișinău.

3.3. Apelurile se bazează *inter alia*, pe faptul că instanța de judecată a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile obținute de la partea vătămată

în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală, însă declarațiile obținute de la partea vătămată în cadrul acestei acțiuni procesuale sunt lovite de nulitate absolută, deoarece au fost obținute prin încălcarea prevederilor imperative ale art. 109 alin. (5) și art. 110¹ Cod de procedură penală, deoarece partea vătămată la data audierii avea peste 14 ani.

3.4. De asemenea instanța de judecată, contrar prevederilor art. 389 alin. (3) Cod de procedură penală, la baza sentinței a pus declarațiile părții vătămate ... depuse în timpul urmăririi penale, conform prevederilor art. 110¹ Cod de procedură penală.

3.5. În procesul examinării cauzei, partea apărării a constatat că, sintagmele „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) și „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, denotă lipsa unei clarități, acestea fiind lipsite de previzibilitate, respectiv contravin prevederilor art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

3.6. Din interpretarea sistemică, constatăm că prin formularea „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, legiuitorul a oferit posibilitatea de a audiat martorii minori care au vârsta de până la 14 ani și pe alte categorii de infracțiuni, per a contrario acuzatorul de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, și anume că în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova ar putea fi audiați și martorii minori care au vârsta mai mare de 14 ani, ceea ce contravine esenței acestei norme.

3.7. De asemenea din interpretarea sistemică, constatăm că prin formularea „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, legiuitorul prin această sintagmă a stabilit expres care declarații pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, per a contrario acuzatorul de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, și anume că la baza unei sentințe de condamnare ar putea fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ceea ce contravine esenței acestei norme.

3.8. Menționăm că pe cauza care se află pe rolul instanței, partea vătămată a fost audiată în condiții speciale, în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală.

Această acțiune procesuală, respectiv declarațiile obținute de la partea vătămată în cadrul acestei acțiuni procesuale sunt lovite de nulitate absolută, deoarece au fost obținute prin încălcarea prevederilor imperative ale art. 109 alin. (5) și 110¹ Cod de procedură penală.

Astfel, art. 109 alin. (5) și 110¹ Cod de procedură penală, prevăd expres că în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală se audiază doar persoanele minore în vârstă de **până la 14 ani**, însă la data audierii avea vârstă **mai mare de 14 ani**, respectiv audierea acesteia nu urma a fi efectuată în baza art. 110¹ Cod de procedură penală, dar în baza art. 109 alin. (3) și 481 Cod de procedură penală.

Ori, fiind dispusă audierea lui în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală, învinuitul (inculpatul) a fost exclus din participarea la audierea lui și i-a fost încălcat dreptul de a da întrebări acesteia, de a o confrunța, fiindu-i astfel încălcat dreptul prevăzut de art. 6 § 3 lit. d) CEDO.

Art. 6 § 3 lit. d) din Convenție consacră principiul conform căruia, înainte ca inculpatul să poată fi declarat vinovat, toate probele trebuie să fie prezentate, în principiu, în fața acestuia în ședință publică, în vederea unei dezbateri în contradictoriu.

Atunci când o condamnare se bazează exclusiv sau într-o măsură considerabilă pe depozițiile unei persoane căreia inculpatul nu i-a putut adresa întrebări sau în privința căreia nu a putut solicita audierea nici în faza de instrumentare a cazului, nici în cursul dezbaterilor, dreptul la apărare poate fi restrâns în mod incompatibil cu garanțiile prevăzute la art. 6 (a se vedea *Al-Khawaja și Tahery c. Regatului Unit (MC)*, nr. 26766/05 și 22228/06, § 119).

Posibilitatea ca inculpatul să confrunte martorul în fața instanței constituie, un element important al unui proces echitabil (a se vedea *Tarău c. României*, nr. 3584/02, § 74; *Graviano c. Italiei*, nr. 10075/02, § 38).

Nu se poate considera că simpla vizionare a unei înregistrări video a depoziției unui martor protejează suficient dreptul la apărare în cazul în care autoritățile nu au oferit posibilitatea de a interoga martorul respectiv (a se vedea *D. c. Finlandei*, cererea nr. 30542/04, § 50; *A.L. c. Finlandei*, cererea nr. 23220/04, § 41).

Cu atât mai mult, art. 6 § 3 lit. d) din Convenție impune obligația de interogare a autorilor depozițiilor care nu au fost prezentate în fața instanței, în cazul în care acestea joacă un rol esențial sau decisiv în stabilirea vinovăției (a se vedea *Kok c. Țărilor de Jos*, nr. 43149/98; *Krasniki c. Republicii Cehe*, nr. 51277/99, § 79).

La caz, contrar constatărilor CtEDO în cazurile indicate *supra*, instanța de judecată i-a încălcat dreptul la apărare a lui , deoarece acesta nici la o etapă a procesului nu a putut adresa întrebări părții părții vătămate , să o confrunte, iar simpla vizionare a înregistrării video a declarațiilor lui nu poate fi considerat că protejează dreptul la apărare, iar instanța a pus la baza sentinței declarațiile lui , care joacă un rol decisiv la stabilirea vinovăției sau nevinovăției lui .

3.9. Mai indicăm că, potrivit art. 389 alin. (1) – (3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor. Declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale pot fi puse la baza sentinței de condamnare numai în ansamblu cu alte probe suficiente de învinuire și cu condiția că, la urmărirea penală, a avut loc confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau că martorul a fost audiat în condițiile art.109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu acest martor în cadrul ședinței de judecată.

Contrar acestei norme imperative, instanța de fond a pus la baza sentinței declarațiile părții vătămate , depuse în timpul urmăririi penale, conform prevederilor art. 110¹ Cod de procedură penală.

Însă, după cum s-a menționat supra, art. 389 alin. (3) Cod de procedură penală, permite punerea la bazei sentinței doar a declarațiilor martorului (părții vătămate) audiat la urmărirea penală în condițiile art. 109 și 110 Cod de procedură penală, nu și declarațiilor martorului (părții vătămate) audiat la urmărirea penală în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală.

3.10. Astfel, în condițiile în care aceste norme sunt imprevizibile, acuzarea și instanțele de judecată le-au interpretat extensiv defavorabil, ceea ce contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

IV – Expunerea pretinsei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2009, nr. 248-251/699 din 05.11.2013 sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

„[...]”

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

[...]”

Articolul 110¹

Cazuri speciale de audiere a martorului minor

„(1) Audierea martorului minor în vîrstă de pînă la 14 ani în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în condițiile art.109 alin.(5), se va efectua de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui intervievator. Audierea minorului se va efectua în termene restrînse.

[...]”

Articolul 389

Sentința de condamnare

„[...]”

(3) Declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale pot fi puse la baza sentinței de condamnare numai în ansamblu cu alte probe suficiente de învinuire și cu condiția că, la urmărirea penală, a avut loc confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau că martorul a fost audiat în condițiile art.109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu acest martor în cadrul ședinței de judecată.

[...]”

Articolul 481

Audierea martorului minor

„(1) Modul de citare și audiere a martorului minor se efectuează în condițiile prevăzute în art.105, 109 și 478-480, care se aplică în mod corespunzător.

[...]”

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

„[...]”
3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul:
[...]
d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării:
[...]”

Articolul 7 Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

55. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]”

62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art.7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993*). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie

previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982*).”

Iar în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„51. Curtea menționează că principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

52. În Hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

53. De asemenea, în Hotărârea nr.25 din 13 octombrie 2015 Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

54. Curtea reține că garanțiile prevăzute de art.22 din Constituție, de rând cu prevederile art.7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

55. Astfel, pe lângă interdicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie (*nullum crimen sine lege*).

56. În cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărârea din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„40. [...] Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.”

57. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §70*).

58. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că „noțiunea de „lege”, prevăzută de art.7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (*cauza Del Río Prada v. Spania*, cererea nr.42750/09, hotărârea din 21 octombrie 2013, §91).

59. Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*cauza Cantoni v. Franța*, nr.17862/91, hotărârea din 15 octombrie 1996, §29, 32, și *cauza Kafkaris v. Cipru*, hotărârea din 12 februarie 2008, §140-141).

60. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §71*).

61. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât definiția unei infracțiuni, cât și pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]

111. Curtea menționează că organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).”

Raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la sintagmele „*precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer*” din conținutul art. 110¹ alin. (1) și „*în condițiile art.109 și 110*” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, la general, precum și la modul în care acestea sunt puse în aplicare de organele represive ale statului, în special, denotă lipsa unei clarități a respectivelor norme, acestea fiind lipsite de previzibilitate.

Or, la modul cum acestea sunt formulate, se permite o interpretare extensivă și/sau arbitrară a acestora.

Formularea normelor care solicităm să fie supuse verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra eventualelor abuzuri ale procurorilor și instanțelor de judecată.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova, considerăm că sintagmele „*precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer*” din conținutul art. 110¹ alin. (1) și „*în condițiile art.109 și 110*” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *previzibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, sunt incompatibile cu norma constituțională.

Astfel, nu numai formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative sau prevederi legale și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă – să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității.

În raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (*adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011*) s-a stabilit că *Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale* (pct. 47).

Deasemenea în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a menționat că [...] *Deși art. 23 alin. (2) din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi suficient de precise și previzibile (pct. 105). Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (pct. 108). Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară (pct. 109).*

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că, *pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): "...expresia "prevăzută de lege" nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)" (pct. 10).*

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010, organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sunt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională este obligatorie pentru

Republica Moldova – ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*în continuare CEDO*).

Având în vedere rolul CEDO în sistemul juridic al Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție al Republicii Moldova a statuat că **sarcina primordială cu privire la aplicarea CEDO revine instanțelor naționale** [ș.a.] și nu CtEDO. Astfel, în cazul judecării cauzelor, instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul care urează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de CEDO sunt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile CEDO, menționând acest fapt în hotărârea sa.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor* (s.n.; pct. 11). *Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplă de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil* (pct. 12).

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

În baza Hotărârii nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5, 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție s-a hotărât: **admiterea parțială a excepției de neconstituționalitate și a recunoscut constituțional articolul 125 litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care, în redacția actuală, nu este interpretat ca incriminând fapta desfășurării activității de întreprinzător fără licență.**

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 40 din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 232 alin. (2) și a unor prevederi din alin. (4) al art. 308 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (sesizarea nr. 168g/2017) în mod similar, a recunoscut constituțional constituțional articolul 232 aliniatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova numai **parțial** [ș.a.] utilizând expresia **în măsura în care** [ș.a.] modul de calculare a termenelor pentru actele efectuate de procuror nu se aplică în raport cu demersurile pentru care legea stabilește termene imperative pentru a fi depuse în instanța de judecată.

Deasemenea Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal, în mod similar, a admis **parțial** excepția de neconstituționalitate și a **recunoscut constituțional** textul „a situației de serviciu” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din

18 aprilie 2002, în măsura în care se referă la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.

Deci, Curtea Constituțională practică constatarea constituționalității unei norme pentru anumite cazuri, adică parțial.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale de a declara neconstituționale:

1) sintagma „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova,

în măsura în care, în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani.

2) sintagma „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova,

în măsura în care, la baza unei sentințe de condamnare ar putea fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Aparent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea acestor norme.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională.

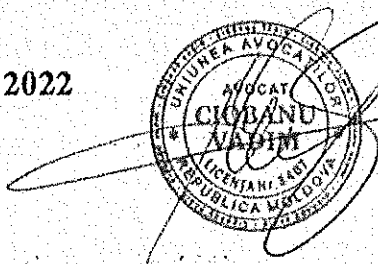
VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

07 octombrie 2022

Avocat Yadim CIOBANU

Dosarul nr.1a-1860/21 (PIGD nr.1-20040961-02-1a-25082021)

ÎNCHIEIERE
În numele Legii

08 decembrie 2022

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa :

Președintele ședinței de judecată, judecătorul
judecătorii

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului

mun. Chișinău

Oxana Robu

Igor Mânăscurtă și Boris Talpă

Alina Dimitriu

Svetlana Țurcanu

Vadim Ciobanu

examinând în ședință de judecată publică cererea înaintată de Ciobanu Vadim în interesele inculpatului, privind ridicarea neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de către Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, apelului declarat de către avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului împotriva sentinței Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 04.06.2020, pe cauza penală de învinuire a lui de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art. 171 alin. (3) lit. a), b), 172 alin. (3) lit. a), a¹) Cod penal,

constată :

Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 04.06.2020,

a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, la 15 (cincisprezece) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;
- art. 172 alin. (3) lit. a), a¹) Cod penal, la 15 (cincisprezece) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Prin aplicarea art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial de pedepse, lui i s-a stabilit definitiv pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 18 (optsprezece) ani, cu executare în penitenciar de tip închis. Învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal - a fost achitat, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, conform art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală. S-a încasat din contul inculpatului în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 320 (trei sute douăzeci) lei.

Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, în perioada 26 octombrie și nu mai târziu de 25 noiembrie 2017, data concretă nu a fost posibil de identificat de către organul de urmărire penală, aflându-se în sat. Crăsnășeni r-l Telenești, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea acestora, prin constrângere fizică și psihică, profitând de imposibilitatea de a se apăra și de a-și exprima voința din cauza vârstei fragede, a întreținut un raport sexual forțat cu fiica sa vitregă, a.n. despre care știa cu certitudine că, nu are vârsta de 14 ani, care se afla în grija sa, în timp ce mama acesteia, se afla la muncă în Italia.

Tot el, _____, continuându-și acțiunile sale infracționale, în perioada octombrie 2018-până în luna decembrie 2018, zilele concrete și câte anume au fost ele, nu a fost posibil de identificat de către organul de urmărire penală, dar _____ te, aflându-se în domiciliul său din sat. Cărpineni r-ul Hîncești, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea acestora, prin constrângere fizică și psihică, profitând de imposibilitatea de a se apăra și de a-și exprima voința din cauza vârstei fragede, a întreținut mai multe rapoarte sexuale cu fiica sa vitregă _____, a.n. _____), despre care știa că, nu are vârsta de 14 ani, care se afla în grija sa, în timp ce mama acesteia se afla la muncă în Italia.

Astfel, acțiunile intenționate a lui _____, au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 171 alin. (3) lit. a) și b) Cod penală, după indicii calificativi „violul, adică rapoarte sexuale săvârșite prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, asupra persoanei care se afla în grija făptuitorului, a minorei în vârstă de până la 14 ani”.

Tot el, _____, continuându-și acțiunile sale infracționale, în perioada octombrie 2018-până în luna decembrie 2018, zilele concrete și câte anume au fost ele, nu a fost posibil de identificat de către organul de urmărire penală, aflându-se în domiciliul său din s. Cărpineni r-l Hîncești, având în grija sa pe fiica vitregă _____

a.n. _____ în timp ce mama acesteia se afla la muncă în Italia, cunoscând că, aceasta nu are vârsta de 14 ani, acționând intenționat, în scopul satisfacerii poftei sexuale în formă perversă, profitând de imposibilitatea victimei de a se apăra și de a-și exprima voința în legătură cu vârsta sa fragedă și a lipsei capacității depline de exercițiu, manifestând constrângere fizică și psihică față de numita minoră, a impus-o pe aceasta să întrețină acte sexuale nefirești (sub aspect fiziologic), cu caracter oral, cauzându-i acesteia suferințe fizice și psihice.

Astfel, acțiunile intenționate a lui _____, au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 172 alin. (3) lit. a) și a1) Cod penală, după indicii calificativi „acțiuni violente cu caracter sexual, adică satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, care au fost săvârșite asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani și asupra persoanei care se afla în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea făptuitorului”.

Tot el, _____ a fost învinuit de organul de urmărire penală și trimis în judecată pentru faptul că, el continuându-și acțiunile sale infracționale, în perioada octombrie 2018-până în luna decembrie 2018, ziua concretă nu a fost posibil de identificat de către organul de urmărire penală, aflându-se în domiciliul său din sat. Cărpineni, r-ul Hîncești, având în grija sa pe fiica vitregă _____, a. n. 27.12.2006, pe timp ce mama acesteia se afla la muncă în Italia, cunoscând că, aceasta nu are vârsta de 16 ani, având scopul săvârșirii unor acțiuni perverse față de numita minoră, a efectuat acțiuni de atingeri indecente, manifestate prin accederea în camera unde dormea victima și atingerea cu mâna a sânilor acesteia, cauzând victimei minore _____ suferințe psihice. Astfel, organul de urmărire penală a calificat fapta _____ în baza art. 175 Cod penal, după indicii calificativi „acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în atingeri indecente”.

Nefiind de acord cu sentința Judecătorei Hâncești, sediul Central din 04.06.2020, a depus apel procurorul, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejeudicarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri conform ordinii stabilite pentru prima instanță și a-l recunoaște vinovat și a-l condamna pe [redacted], în baza art. 171 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, la 20 ani închisoare; art. 172 alin. (3) lit. a), a1), Cod penal, la 20 ani închisoare; art. 175 Cod penal, la 7 ani închisoare. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni și prin cumul, a stabili lui [redacted] pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 25 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

De asemenea, apel împotriva sentinței Judecătorei Hâncești, sediul Central din 04.06.2020 a depus avocatul Golban Serghei, care a solicitat casarea acesteia, rejeudicarea cauzei și pronunțarea unei noi decizi hotărâri, prin care [redacted] să fie achitat pe toate capetele de învinuire.

În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 07.10.2022, avocatul Ciobanu Vadim a înaintat o cerere, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 110¹ alin. (1) din Codul de procedură penală în sintagmele: „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova în măsura în care, în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani, a sintagmei „în condițiile art. 109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, la baza unei sentințe de condamnare ar pute fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

În susținerea cererii a fost invocat că, apelurile se bazează *inter alia*, pe faptul că instanța de judecată a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile obținute de la partea vătămată [redacted] în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală, însă declarațiile obținute de la partea vătămată [redacted] în cadrul acestei acțiuni procesuale sunt lovite de nulitate absolută, deoarece au fost obținute prin încălcarea prevederilor imperative ale art. 109 alin. (5) și art. 110¹ Cod de procedură penală, deoarece partea vătămată [redacted] la data audierii avea peste 14 ani.

Mai indică faptul că instanța de judecată, contrar prevederilor art. 389 alin. (3) Cod de procedură penală, la baza sentinței a pus declarațiile părții vătămate [redacted], depuse în timpul urmăririi penale, conform prevederilor art. 110¹ Cod de procedură penală, iar în procesul examinării cauzei, partea apărării a constatat că, sintagmele precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) și „în condițiile art. 109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) din Codul de procedură penală a Republicii Moldova, denotă lipsa unei clarități, acestea fiind lipsite de previzibilitate, respectiv contravin prevederilor art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Din interpretarea sistemică, constată că prin formularea precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de proceduri: penală al Republicii Moldova, legiuitorul a oferit posibilitatea de a audiat martorii minori care au vârsta de până la 14 ani și pe alte categorii de infracțiuni, *per a contrario* acuzatorul de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, și anume că în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova ar putea fi audiați și martorii minori care au vârsta mai mare de 14 ani, ceea ce contravine esenței acestei norme.

De asemenea din interpretarea sistemică, constată că prin formularea „în condițiile art. 101 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, legiuitoru prin această sintagmă a stabilit expres care declarații pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, *per a contrario* acuzătorii de stat (procurorul) și instanțele de judecată interpretează extensiv defavorabil această sintagmă, și anume că la baza unei sentințe de condamnare ar putea fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ceea ce contravine esenței acestei norme.

Menționează că pe cauza care se află pe rolul instanței, partea vătămată a fost audiată în condiții speciale, în condițiile art. 110¹ Cod de procedură penală. Această acțiune procesuală, respectiv declarațiile obținute de la partea vătămată în cadrul acestei acțiuni procesuale sunt lovite de nulitate absolută, deoarece au fost obținut prin încălcarea prevederilor imperative ale art. 109 alin. (5) și 110¹ Cod de procedură penală.

În ședința de judecată avocatul, Ciobanu Vadim și inculpatul au solicitat admiterea cererii.

Procurorul Țurcan Svetlana a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul Penal consideră cererea înaintată de avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, întemeiată și o va admite din următoarele considerente.

În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) CPP, „Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

Potrivit art.135 alin.(1) lit. a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție ”.

Aceleași stipulațiuni legale sunt reiterate și în art. 4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, Colegiul Penal notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție: - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La fel, în cadrul hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 s-a indicat ca, până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate să se prezinte Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de apel reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

În speță, obiectul excepției de neconstituționalitate invocate supra îl constituie:

-- sintagma „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani, a sintagmei „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, la baza unei sentințe de condamnare ar putea fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Or, anume în această parte, dispozițiile menționate, nu sunt susceptibil de a fi în mod clar definit - care intră în categoria actelor cuprinse în art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces penal, - avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului. În plus, normele vizate în prezenta solicitare de ridicare a excepției de neconstituționalitate nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate sub aspectul sintagmelor indicate în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate. În acest context, în speță sunt întrunite condițiile legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 366 alin.(3) Cod de procedura penală.

Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul Vadim Ciobanu în numele inculpatului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de inculpatul împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 04.06.2020, pe cauza

penală de învinuire a lui [redacted] de comitere a infracțiunii prevăzute de art.171 alin. (3). Lit. a), 172 alin. (3) lit. a), a/1, 175 Cod penal.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului [redacted] privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vjtales Călugăreanu, apelului declarat de către avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului [redacted] împotriva sentinței Judecătorei Hâncești, sediul Central din 04.06.2020, pe cauza penală de învinuire a lui [redacted] de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 171 alin. (3) lit. a), b), 172 alin. (3) lit. a), a¹) Cod penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate, la sesizarea depusă de avocatul Vadim Ciobanu în interesele inculpatului [redacted] pentru verificarea constituționalității prevederilor art.110¹ alin.(1) din Codul de procedură penală în sintagmele: „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani, a sintagmei „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, la baza unei sentințe de condamnare ar pute fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin.(3), 23, 26 din Constituție.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul Vadim Ciobanu în numele inculpatului [redacted] pentru verificarea constituționalității prevederilor art.110¹ alin.(1) din Codul de procedură penală în sintagmele: „precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer” din conținutul art. 110¹ alin. (1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ar putea fi audiați și martorii (părțile vătămate) minori care au vârsta mai mare de 14 ani, a sintagmei „în condițiile art.109 și 110” din conținutul art. 389 alin. (3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care, la baza unei sentințe de condamnare ar pute fi puse și declarațiile obținute în condițiile art. 110¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Încheierea este definitivă, însă este susceptibilă recursului la Curtea Supremă de Justiție odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței:

Judecători:

Oxana Robu

Igor Nănăscuță

Boris Talpă

Copia corespunde
Judecătorul

